

Використання кластерного аналізу в окресленні меж популяцій мисливських звірів

П. Хоцький

Національний лісотехнічний університет України (Львів); hpb@ua.fm

У поняття «популяція» науковці вкладають різний зміст. Більшість розглядає популяцію як довготривалу в часі (протягом значного числа поколінь) сукупність особин одного виду, які здатні до вільного схрещування (панмісія), мають спільне походження (генетичну основу), населяють певну територію (ареал) та деякою мірою (іноді дуже незначною) ізольовані від інших таких сукупностей. Поголів'я виду, розташованого на певній території (у межах ареалу), може входити до складу популяцій вищого рангу і складатися із популяцій нижчого порядку.

При практичному виділенні конкретних популяцій трапляються значні труднощі, які пов'язані з недостатньо розробленими методами їх диференціації, відсутністю чітких критеріїв виділення. Тобто, концепція популяції надзвичайно суперечлива, що ускладнює використання її з прикладною метою. Сучасне ведення мисливського господарства повинно проводитися на популяційній основі, що надає можливість планувати біотехнічні заходи, обсяги добування, регулювати вікову та статеву структуру популяції з метою раціонального ведення мисливського господарства.

Для аналізу поголів'я ратичних звірів (козуля, лось) у Західному регіоні України використано матеріали Державного агентства лісових ресурсів України (форма 2-тп). Проаналізовані архівні матеріали обласних управлінь лісового та мисливського господарства семи західноукраїнських областей: Волинська, Рівненська, Львівська, Тернопільська, Івано-Франківська, Чернівецька, Закарпатська. В основу кластерного аналізу взято популяційні показники: чисельність, приріст, елімінація. Статистичне опрацювання виконували з допомогою програмних документів «Statistica 7.0».

На основі популяційних показників здійснено кластерний аналіз поголів'я козулі в мисливських угіддях західних областей України. Перший цільний кластер (Рівненська та Волинська області) характеризує стан популяції козулі у мисливських угіддях Поліської лісомисливської області, другий (Львівська, Івано-Франківська, Чернівецька та Закарпатська) – у мисливських угіддях Карпатської лісомисливської області, а третій (Тернопільська) – в угіддях Лісостепової Правобережної області.

За результатами кластерного аналізу в Західному регіоні України виділено дві популяції лося. Першу популяцію утворює поголів'я виду в угіддях Рівненської та Волинської обл., другу – в угіддях Чернівецької, Івано-Франківської та Тернопільської обл., до яких примикає Львівська обл.